

KIPERVIKA EIENDOM AS
Keiser Wilhelms gate 22
6003 ÅLESUND

Saksbehandler, innvalgstelefon
Thomas Aurdal, 71 25 84 67

Utfylling i sjø i Kipervika – Omgjøring av vedtak etter klage

Miljødirektoratet har etter klage fra Norges Fiskarlag omgjort Statsforvalteren i Møre og Romsdal sitt vedtak om avvisning av klage fra Norges Fiskarlag på vedtak om tillatelse etter forurensningsloven for Kipervika Eiendom AS til utfylling i sjø ved Kipervika i Ålesund. Statsforvalteren tar derfor klagen på vedtaket etter forurensningsloven til behandling.

Statsforvalteren tar klagen til følge og endrer eget vedtak. Endringen innebærer at unntaket for året 2025 fra kravet om å ikke utføre utfylling i sjø i gyte- og oppvekstperioden til borgundfjordtorsken tas ut av tillatelsen.

Statsforvalteren i Møre og Romsdal viser til Miljødirektoratets vedtak i klagesak datert 26.05.2025, til vårt vedtak etter forurensningsloven om utfylling i Kipervika datert 17.12.2024, og til klager fra Norges Fiskarlag på vedtaket etter forurensningsloven og på vedtaket om avvisning av klage.

Bakgrunn

Statsforvalteren i Møre og Romsdal gjorde 17.12.2024 vedtak om tillatelse, jf. forurensningsloven § 11, for Kipervika Eiendom AS til et større utfyllingstiltak i sjø i Kipervika i Ålesund, dette etter søknad fra Norconsult på vegne av virksomheten. Formålet med utfyllingen er byutvikling.

Tillatelsen omfattet en rekke vilkår for å redusere spredning av partikler og miljøgifter og annen miljøulempe under tiltaksarbeidet. Sentrale vilkår var tildekking av sjøbunnen før utlekking, overvåkning med turbiditetsmålere og bruk av siltgardin som partikkelsperre. Det var også vilkår om å unngå arbeider i sjø i borgundfjordtorskens gyte- og tidlige oppvekstperiode (angitt til fra og med 1. januar til og med 15. juni), dette da tiltaksområdet ligger i et område registrert som nasjonalt viktig gytefelt. Tillatelsen åpnet imidlertid for et unntak fra dette kravet i gyte- og oppvekstperioden i 2025, men da med strengere krav til gjennomførelsen, hvilket innebar dobbelt i stedet for enkelt siltgardin samt strengere alarmgrenser ved turbiditetsovervåkning.

Vedtaket ble kunngjort på Statsforvalteren i Møre og Romsdals nettside og i lokalpressen (Sunnmørsposten) kort tid etter at det var fattet. Klagefrist ble satt til tre uker etter vedtak.

Norges Fiskerilag klaget 14.03.2025 på vedtaket etter forurensningsloven. Denne klagen ble 27.03.2025 avvist av Statsforvalteren da den ikke var rettidig innsendt i forhold til klagefrist og vi ikke fant grunn til å gi klagen oppreisning. Fiskerilaget klaget samme dag på avvisningsvedtaket. Statsforvalteren sendte 10.04.2025 klagen på avvisningsvedtaket til Miljødirektoratet til behandling.

I slutten av mars startet tiltakshaver i samarbeid med Statens vegvesen opp arbeidet i Kipervika. Dobbelt siltgardin ble montert. Det inntraff kort tid etter oppstart et par hendelser med partikkelspredning utenfor siltgardinene som var lett synlig som blakket sjøvann. Hendelsene fikk vesentlig oppmerksomhet i lokalmiljøet og lokalpressen. Vegvesenet avgjorde selv at arbeidet skulle stanses og ikke fortsettes før midten av juni som følge av hendelsene.

26.05.2025 gjorde Miljødirektoratet vedtak i klagesaken. Statsforvalterens vedtak om avvisning av klagen fra Norges Fiskerilag ble opphevet, hvilket vil si at klagen ble gitt oppreisning til tross for at den ikke var rettidig innsendt. Direktoratet besluttet samtidig utsatt iverksetting av tiltaket frem til 16.06.2025. Opphevelsen ble begrunnet med blant annet særlige regler i forurensningsforskriften kapittel 36 om underretning om vedtak, tidspunktet for vedtak og kunngjøring (rett før juleferien), samt fiskerilagets rolle med å ivareta interessene til en yrkesgruppe som «kan bli særlig berørt av utfyllingsarbeidet i Kipervika».

Klager fra Norges Fiskerilag – klagers anførsler

Da Miljødirektoratet har opphevet Statsforvalterens vedtak om avvisning av klagen fra Norges Fiskerilag og gitt klagen på vedtaket etter forurensningsloven oppreisning, skal Statsforvalteren behandle klagen.

Vi oppfatter følgende som hovedmomentene i klagen fra fiskerilaget på vedtaket etter forurensningsloven:

- Det klages på at tillatelsen ga adgang til å utføre tiltaksarbeider i sjø i borgundfjordtorskens gyte- og oppvekstperiode i 2025. Tiltaksområdet er delt av gyteområdet til borgundfjordtorsken, som regnes som nasjonalt viktig med gytefeltverdi 6. Klager mener dette er i strid med forurensningsloven § 11, jf. § 16 samt naturmangfoldloven § 9 om føre-var-prinsippet. Klager mener det er saksbehandlingsfeil når Statsforvalteren har valgt å ikke legge vekt på føre-var-prinsippet, dette blant annet fordi borgundfjordtorsken har gått sterkt tilbake senere år.
- Klager viser til at det i tillatelsen er stilt ekstra strenge krav til utfylling i sjø i gyte- og oppvekstperioden i 2025, men mener det ikke er forsvarlig med utfylling i denne perioden uansett hvilke avbøtende tiltak som gjøres, dette da tiltakene anses av klager å neppe ville være tilstrekkelige for å beskytte torsken samt dens egg og yngel.
- Klager mener begrunnelsen bak avgjørelsen om å åpne for tiltak i gyte- og oppvekstperioden i 2025 må betraktes som økonomiske hensyn, og er uenig i at slike skal gå foran hensynet til borgundfjordtorsken.
- Klager skriver at det er «forbudt å forurense en vannressurs som Borgundfjorden», jf. vanndirektivet. Hvis det skal tillates forurensning må det stilles strenge krav, og tiltaket må ha en overordnet interesse for samfunnet.
- Ettersendt klagen var et notat fra Havforskningsinstituttet, utarbeidet etter oppfordring fra klager, med en fraråding fra å utføre utfyllingstiltak i sjø i gytefelt for torsk i gyte- og larveperioden selv om det benyttes avbøtende tiltak som siltgardin og turbiditetsmålere. Klager anser at dette notatet bringer ny informasjon i saken.

Statsforvalterens vurdering

Vi har forståelse for klagers synspunkter, men vil ikke gå nærmere inn på hvert enkelt moment i klagen her.

Vår avgjørelse om å åpne for tiltaksarbeider i sjø innenfor torskens gyte- og oppvekstperiode i 2025 var gjort under forutsetning av at det da skulle iverksettes forsterkede avbøtende tiltak, hvilket innebar dobbelt siltgardin i stedet for enkelt samt strengere grenseverdier ved turbiditetsmåling. Dette er avbøtende tiltak som gjerne benyttes under tiltaksarbeid i områder med nærhet til for eksempel sårbare naturverdier. Etter vår vurdering skulle dette være tilstrekkelig til at arbeider i sjø skulle kunne utføres forsvarlig i den aktuelle perioden.

Det inntraff imidlertid kort tid etter at arbeidet ble startet opp to hendelser med kort tid imellom med partikkelspredning utenfor siltgardinene som var lett synlig i form av blakket sjøvann. Hendelsene skal ha skyldtes blant annet utfordrende tidevannsforhold på stedet og en permeabel steinfylling ved siltgardinets festepunkt. Vi anser at det har vist seg vanskelig i praksis å følge opp de avbøtende vilkårene i tillatelsen på en tilfredsstillende måte, og at det på bakgrunn av det inntrufne ikke var forsvarlig å fortsette arbeidene. Tiltakshaver stanset selv arbeidet etter de to hendelsene.

I skrivende stund er det kun få dager igjen til 16. juni, som er datoen da arbeidet kan startes opp igjen, jf. Miljødirektoratets vedtak om utsatt iverksettelse. En endring av vedtaket nå vil ikke medføre nevneverdig ulempe for tiltakshaver da den omdiskuterte perioden er så godt som over, og det dessuten er vedtatt utsatt iverksettelse.

Ett av momentene i klagen var at de nevnte avbøtende tiltak ikke var tilstrekkelige til å kunne arbeide forsvarlig i den aktuelle perioden. Vi velger å ta klagen fra Norges Fiskarlag til følge, og endrer tillatelsen slik at punktene som angår tiltaksarbeider i sjø i torskens gyte- og oppvekstperiode i 2025 fjernes.

Vedtak om endring av tillatelse

Statsforvaltaren i Møre og Romsdal tar klagen fra Norges Fiskarlag til følge og vedtar, jf. forvaltningsloven § 33 andre ledd, endring av tillatelse med tillatelsesnr. 2024.0727.T til utfylling i sjø ved Kipervika i Ålesund.

Tillatelsen endres slik at det ikke lenger gis unntak i året 2025 fra kravet om å unngå arbeider i sjø i torskens gyte- og tidlige oppvekstperiode fra og med 1. januar til og med 15. juni. Også de spesielle kravene til avbøtende tiltak i denne perioden fjernes, da førstnevnte endring medfører at de ikke lenger har relevans.

Endringene innebærer at vilkårene 4.7, 4.8 og 5.3 skrives om som følger:

Vilkår 4.7

Opprinnelig formulering: *Alt utfyllingsarbeid skal utførast innanfor ein barriere (siltgardin eller sjeté) som effektivt motverkar spreiding av partiklar og miljøgifter ut frå anleggsområdet. Barrieren/siltgardinet skal dimensjonast og plasserast slik at det i størst mogleg grad hindrar spreiding av partiklar og miljøgifter ut frå arbeidsområdet. Det skal etablerast ein rutine for regelmessig kontroll av at barrieren er intakt, uskadd, ligg godt på plass og fungerer etter hensikta. Brukt siltgardin skal sendast til godkjend mottak når arbeidet er ferdig. Ved eventuelt arbeid i torskens gyte- og oppvekstperiode (jf. vilkår 4.8) skal det nyttast dobbelt siltgardin for ekstra sikring mot spreiding av miljøgifter og partiklar.*

Siste linje, *Ved eventuelt arbeid i torskens gyte- og oppvekstperiode (jf. vilkår 4.8) skal det nyttast dobbelt siltgardin for ekstra sikring mot spreiding av miljøgifter og partiklar, fjernes fra tillatelsen.*

Vilkår 4.8

Opprinnelig formulering: *Utfylling i sjø skal av omsyn til borgundfjordtorskens gyte- og tidlege oppvekstperiode unngåast i perioden frå og med 1. januar til og med 15. juni i åra 2026 og 2027. I året 2025 kan det, dersom det er naudsynt for å sikre oppstart og tidleg framdrift av prosjektet, utførast tiltak i sjø innanfor denne perioden, men då med krav om dobbelt siltgardin, jf. vilkår 4.7, og med strengare krav til overvaking, jf. kap. 5 i løyvet.*

Teksten i vilkåret endres til følgende: *Utfylling i sjø skal av omsyn til borgundfjordtorskens gyte- og tidlege oppvekstperiode ikkje utførast i perioden frå og med 1. januar til og med 15. juni.*

Vilkår 5.3

Opprinnelig formulering: *Ved overskriding av gjeldande grenseverdi (alarmgrense) for turbiditet utover ein periode av bestemt lengde, skal det settast i verk tiltak for å avklare årsakssamanhengen. Grenseverdien og varigheita av denne perioden skal vere skildra i kontroll- og måleprogrammet og vere basert på ei miljøfagleg vurdering. Ved eventuelt tiltaksarbeid i sjø i torskens gyte- og oppvekstperiode, jf. vilkår 4.8, skal grenseverdien vere på 10 NTU over bakgrunn/referansestasjon i 30 minuttar. Dersom overskridinga skyldast interne tilhøve, skal arbeidet stansast med ein gong og naudsynte tiltak gjennomførast. Prosessen kan ikkje starte opp før turbiditeten er nede på stabile nivå under grenseverdien. Rutinar og eventuelle tiltak skal skildrast i internkontrollen.*

Følgende setning fjernes fra tillatelsen: *Ved eventuelt tiltaksarbeid i torskens gyte- og oppvekstperiode, jf. vilkår 4.8, skal grenseverdien vere på 10 NTU over bakgrunn/referansestasjon i 30 minuttar.*

Klagemuligheter

Vedtaksendringen kan påklages av partene i saken eller andre med rettslig klageinteresse innen tre uker. Fristen gjelder fra det tidspunkt underretning om vedtaket er kommet frem til vedkommende part, eller fra det tidspunktet en har fått eller burde ha skaffet seg kjennskap til vedtaket, jf. forvaltningsloven § 29. Etter denne fristen kan en ikke regne med at klagen vil bli behandlet, jf. forvaltningsloven § 31.

Klagen må beskrive hva det klages over og den eller de endringer som ønskes. Klagen bør begrunnes og nevne opplysninger av betydning. En eventuell klage skal sendes til Statsforvalteren i Møre og Romsdal.

En eventuell klage fører ikke automatisk til at iverksettelsen av vedtaket blir utsatt. Statsforvalteren eller Miljødirektoratet kan etter anmodning eller av eget initiativ avgjøre at vedtaket ikke skal iverksettes før klagefristen er ute eller klagen er avgjort, jf. § 42 i forvaltningsloven. Avgjørelsen av spørsmålet om iverksetting kan ikke påklages.

Dekning for eventuelle sakskostnader

Det følger av forvaltningsloven § 36 at når et vedtak blir endret til gunst for en part, skal parten tilkjennes dekning for vesentlige kostnader som har vært nødvendige for å få endret vedtaket, med mindre endringen skyldes partens eget forhold eller forhold utenfor partens og forvaltningens kontroll, eller andre særlige forhold taler mot det.

Spørsmålet om en part skal få dekning for sakskostnader, avgjøres av underinstansen, og ikke klageinstansen, i tilfeller der førstnevnte har truffet nytt vedtak i saken.

Kravet om dekning av sakskostnader må settes frem senest tre uker etter at melding om det nye vedtaket er kommet frem til vedkommende. Avgjørelse i spørsmål om dekning av sakskostnader vil kunne påklages etter reglene i forvaltningsloven.

Med hilsen

Christian Dahl (e.f.)
underdirektør

Thomas Aurdal
senioringeniør

Dokumentet er elektronisk godkjent

Vedlegg:

1 Endret tillatelse

Kopi til:

MILJØDIREKTORATET

Postboks 5672

7485 TRONDHEIM

Torgarden

ÅLESUND KOMMUNE

Postboks 1521

6025 ÅLESUND

NORGES FISKARLAG

Postboks 1233

7462 TRONDHEIM

Torgarden

STATENS VEGVESEN v/O.K.

Postboks 1010 Nordre Ål

2605 LILLEHAMMER

Birkeland

Statsforvaltaren i Møre og Romsdal

Løyve for Kipervika Eiendom AS til utfylling i sjø ved Kipervika (Sørsida) i Ålesund kommune

Løyvet er gjeve i medhald av *Lov om vern mot forureiningar og avfall* av 13.mars 1981 (forureiningslova) § 11 jf. Det er sett vilkår etter forureiningslova § 16. Løyvet kan ikkje nyttast før det òg føreligg naudsynte løyve eller avklaringar etter plan- og bygningslova, hamne- og farvasslova og kulturminnelova.

Verksemda må avklare skriftleg på førehand med Statsforvaltaren i Møre og Romsdal eventuelle endringar den ynskjer å gjere som kan ha miljømessig påverknad.

Løyvet gjeld frå **dags dato** og er gyldig fram til **31.12.2027**.

Bedriftsdata og informasjon om tiltaksområde

Bedrift	Kipervika Eiendom AS
Lokalisering/gateadresse	-
Postadresse	Keiser Wilhelms gate 22, 6003 ÅLESUND
Org. nummer (bedrift)	932 808 250 (høyrrer til 932 691 906)
Lokalitet for tiltaket	Kipervika (Sørsida) i Ålesund by
Koordinatar for tiltaket (UTM 32)	X: 353508, Y: 6929853
Gards- og bruksnummer for tiltaket	-
Kommune tiltaket utførast i	Ålesund

Statsforvaltarens referansar

Løyvenummer	Anleggsnummer	Risikoklasse ¹
2024.0727.T	1508.0544.01	4
Løyve gitt:	Endringsnummer:	Sist endra:
17.12.2024	1	12.06.2025
Arkiv: 2024/1097		

Christian Dahl (e.f.)
underdirektør

Thomas Aurdal
senioringeniør

Dokumentet er elektronisk godkjent

¹ Miljømyndighetene sitt system for berekning av hyppigheita på frekvensbasert tilsyn, der risikoklasse 1 er høgast og 4 er lågast.

Endringslogg

Endringsnummer	Endringar av	Punkt	Kva endring som er gjort
1	12.06.2025	4.7, 4.8 og 5.3	Teksten i vilkåra er endra slik at det ikkje opnast for, med spesifikke krav til gjennomføringa, å utføre tiltaksarbeid i sjø i torskens gyte- og oppvekstperiode i 2025. Endringa er gjort på bakgrunn av klage frå Norges Fiskarlag.

1. Verkeområde for løyvet

Løyvet omfattar forureining i tilknytning til utfylling i sjø med massar ved Kipervika («Sørsida») i Ålesund kommune i tråd med gjeldande regulering og dispensasjonar. Løyvet omfattar massar som er reine og eigna til føremålet. Utfylling kan gjerast i tråd med gjeldande bestemmingar etter plan- og bygningslova og med revidert søknad av 25.09.2024, der dei fylgjande måla er oppgitt: Hovudfylling på 165 800 m³ massar over eit areal på 14 700 m². Motfylling i sørvest på 24 350 m³ over 6 100 m². Omkøyringsveg på 25 000 m³ over 4 500 m². Motfylling til omkøyringsvegen på 7 700 m³ over 2 400 m². 30-50 cm tjukk sandpute mot forureining på 15 350 m³ over 30 700 m². Det omfattast òg forureining i tilknytning til etablering av mellombels kai i området, som vist på kart innsend 18.10.2024.

2. Generelle vilkår

- 2.1 Det føresettast at tiltaket gjennomførast som angitt i søknaden innsend 07.02.2024, med korrigeringar innsend i e-postar av 25.06.2024 og 25.09.2024, dersom ikkje anna går fram av løyvet, andre vedtak eller på annan måte er avklart med Statsforvaltaren i Møre og Romsdal.
- 2.2 Forureiningsmyndigheitenes vilkår skal ikkje vere til hinder for at andre myndigheiter kan stille krav med heimel i anna lovgiving.
- 2.3 Tiltakshavar er ansvarleg for at vilkåra i løyvet vert overheld. Tiltakshavaren pliktar å orientere dei som skal gjennomføre tiltaka om dei vilkåra som gjeld, og om dei restriksjonane som er lagt på arbeidet.
- 2.4 Forureiningsmyndigheta, eller dei den gjev mynde til, skal til ei kvar tid ha tilgjenge til området for inspeksjon.
- 2.5 Statsforvaltaren kan oppheve eller endre vilkåra i løyvet, sette nye vilkår, og om naudsynt trekke løyvet attende, dersom føresetnadar gitt etter forureiningslova § 18 er til stades. Statsforvaltaren har på det same grunnlaget rett til, på eit kvart tidspunkt, å stanse arbeidet.
- 2.6 Dersom det viser seg at dei miljøbeskyttande tiltaka ikkje verker som føresett i vilkåra, kan den ansvarlege med ein gong verte pålagt å sette i verk ytterlegare tiltak.
- 2.7 Ved funn, eller mistanke om funn, av kulturminne undervegs i arbeidet skal arbeidet stansast og Stiftelsen Bergens Sjøfartsmuseum kontaktast.

3. Internkontroll, beredskap og varslings

- 3.1 Tiltakshavar skal med ein gong varsle Statsforvaltaren om alle unormale tilhøve som har, eller kan få innverknad på forureiningssituasjonen.
- 3.2 Tiltakshavar pliktar å ha eit oppdatert internkontrollsystem, jf. forskrift om systematisk helse-, miljø- og tryggleiksarbeid i verksemdar (internkontrollforskrifta) av 6. desember 1996. Internkontrollen skal mellom anna sikre og dokumentere at verksemda overheld krava i dette løyvet, forureiningslova, produktkontrolllova og relevante forskrifter til desse lovene.
- 3.3 Tiltakshavar pliktar å gjennomføre tiltak for å unngå, eventuelt redusere risikoen for akutte utslepp frå alle aktivitetar knytt til dette tiltaket. Slike tiltak skal vere basert på ein systematisk gjennomgang av alle element i tiltaksaktiviteten.
- 3.4 Den ansvarlege skal sørge for å ha den naudsynte beredskapen for å hindre, oppdage, stanse, fjerne og redusere verknaden av akutt forureining for all verksemd, jf. forureiningslova § 40. Beredskapen til den ansvarlege skal stå i eit rimeleg høve til sannsynet for akutt forureining og omfanget av skadane og ulempene som kan inntreffe. Beredskapsplikten inkluderer også utstyr og kompetanse til å fjerne og redusere verknaden av ei eventuell forureining.
- 3.5 Ved akutt forureining eller fare for akutt forureining som fylgje av verksemda, skal den ansvarlege varsle i samhøve med *forskrift av 09.07.1992 om varslings av akutt forureining eller fare for akutt forureining*. Melding om akutt forureining gjerast til brannvesenet, **telefon: 110**. Kystverket har vaktberedskap 24 timar i døgnet og får meldingar frå brannvesenet om akutt forureining.
- 3.6 Støy frå utfyllingsarbeida og/eller anleggstrafikk skal ikkje overskride grenseverdiane i rettleiaren "Retningslinje for behandling av støy i arealplanlegging" (T-1442/2021). Det må kartleggast moglege støyulempar ved tiltaka og vurderast kva tiltak som kan settast i verk for å unngå uakseptabel støy. Det må og etablerast varslingsrutinar og informasjon retta mot dei som kan verte mest påverka av støy frå arbeida.

4. Utfylling i sjø

- 4.1 Statsforvaltaren skal varslast når arbeidet startast.
- 4.2 Tiltaket skal gjerast i tråd med avgrensa område som vist i kartvedlegg send på e-post til Statsforvaltaren 18.10.2024 og i tråd med gjeldande regulering og dispensasjonar.
- 4.3 Det skal nyttast metodar for tildekking (jf. vilkår 4.6) og utfylling som minimerer faren for spreiding av forureining og partiklar. Etablering og fjerning av mellombels kai skal utførast skånsamt for å redusere spreiding av forureining og partiklar, og skal ikkje føre til at det ligg igjen avfall.

- 4.4 Utfyllingsmassane skal ikkje overskride konsentrasjonsgrensene tilsvarande tilstandsklasse II for sedimenter i samhøve med Miljødirektoratet sin rettleiar for klassifisering av metall og organiske miljøgifter i vatn, sediment og biota (M-608/2016). Massane skal samstundes ligge innanfor normverdiane fastsett i forureiningsforskrifta kapittel 2 vedlegg 1. Det er ikkje lov å nytte reaktive bergartar. Massane skal vere eigna til føremålet. Det er ikkje lov å fylle ut med massar dersom hovudføremålet er å kvitte seg med massane.
- 4.5 Det må utførast tiltak etter behov for å redusere spreining av sprengtrådrester og anna avfall frå fyllmassane så mykje som mogleg. Tiltak kan vere utsortering i forkant av utfylling, bruk av lense /siltgardin eller oppsamling frå vassflata. Massar med høgt innhald av sprengtrådrester eller anna avfall som kan spreie seg i vatnet skal ikkje nyttast til utfylling i sjø. Det skal nyttast sprengsteinmassar frå sprenging der det er nytta elektroniske tennarar for å redusere plastspreiing så mykje som mogleg.
- 4.6 Då tiltaksområdet består av forureina sediment, må tiltaksområdet dekkast med eit minst 30-50 centimeter tykt lag med reine massar som er eigna til føremålet før utfyllinga med sprengsteinmassar startast opp. Dette skal minimere faren for at forureina sediment på staden skal virvlast opp og spreiaast under tiltaket i tillegg til å sikre forureina sjøbotn i eit langsiktig perspektiv i tråd med måla i *Renere fjord*-prosjektet. Det må vere utført representativ prøvetaking av alle massar som skal nyttast i tildekkingslaget for å sikre at dei tilfredsstiller krava i tildekkingsrettleiaren M-411/2015 *Testprogram for tildekkingsmasser*. Tildekkingslaget må leggjast ut slik at det dekker heile tiltaksområdet og til minimum 5-10 meter lenger ut enn grensa for fyllingsfoten, slik at det sikrast god overlapp med *Renere fjord*-prosjektet. Den delen av tildekkingslaget som plasserast utanfor fyllingsfoten må erosjonssikrast på forsvarleg vis slik at ikkje laget eroderer vekk før *Renere fjord*-prosjektet settast i verk. Erosjonssikringa skal etablerast på dei plassane der det ut i frå ei fagleg vurdering av djupne, straumtilhøve og påverknad frå båtpropellar er naudsynt for å halde på tildekkingslaget.
- 4.7 Alt utfyllingsarbeid skal utførast innanfor ein barriere (siltgardin eller sjeté) som effektivt motverkar spreining av partiklar og miljøgifter ut frå anleggsområdet. Barrieren/siltgardinet skal dimensjonerast og plasserast slik at det i størst mogleg grad hindrar spreining av partiklar og miljøgifter ut frå arbeidsområdet. Det skal etablerast ein rutine for regelmessig kontroll av at barrieren er intakt, uskadd, ligg godt på plass og fungerer etter hensikta. Brukt siltgardin skal sendast til godkjend mottak når arbeidet er ferdig.
- 4.8 Utfylling i sjø skal av omsyn til borgundfjordtorskens gyte- og tidlege oppvekstperiode ikkje utførast i perioden frå og med 1. januar til og med 15. juni.
- 4.9 Det må gjerast tiltak etter behov for å motverke støvdrift som kan vere til ulempe for naboar og dei som ferdast eller jobbar i området. Tiltak kan vere til dømes vatning eller tildekking av massar.

5. Kontroll og overvaking

- 5.1 Det skal gjennomførast kontroll og overvaking av tiltaksarbeidet etter eit kontroll- og måleprogram. Programmet og utføringa skal vere i tråd med Norsk Standard NS 9433:2017 *Turbiditetsovervåking av tiltak i vannforekomster*. Kontroll- og måleprogrammet skal inngå i verksemdas internkontrollsystem. Programmet skal vere tilstrekkeleg omfattande til å avdekke eventuell uakseptabel spreining av forureining i tilknytning til tiltaket. Overvakinga skal òg sikre at siltgardinet fungerer etter hensikta. Program for utføring av turbiditetsmålingar skal sendast til Statsforvaltaren i god tid før arbeidet startast opp. Programmet må ha med ei kartskisse som syner planlagd plassering av prøvestasjonar med grunningjeving.
- 5.2 Under anleggsperioden skal det kontinuerleg takast prøver/gjerast målingar av turbiditeten i vatnet på utsida av siltgardinet. Målestasjonane skal, jf. NS 9433, «plasseres i den retningen fra tiltaket og i den dybden der man forventer at partikkelspredningen er størst, eller der de gir resultater som er relevante for beskyttelse mot den belastningen som økt turbiditet vil medføre». Målarane skal flyttast dersom observasjonar og målingar syner at ein målar ikkje er plassert på eigna plass eller djupne. Målarane skal plasserast i hensiktsmessig avstand til siltgardinet og tiltaksområdet. I tillegg til ved hovudmålarane, skal det målast turbiditet ved minst ein referansestasjon i området som ikkje er påverka av anleggsarbeidet.
- 5.3 Ved overskriding av gjeldande grenseverdi (alarmgrense) for turbiditet utover ein periode av bestemt lengde, skal det settast i verk tiltak for å avklare årsakssamanhengen. Grenseverdien og varigheita av denne perioden skal vere skildra i kontroll- og måleprogrammet og vere basert på ei miljøfagleg vurdering. Dersom overskridinga skyldast interne tilhøve, skal arbeidet stansast med ein gong og naudsynte tiltak gjennomførast. Prosessen kan ikkje starte opp før turbiditeten er nede på stabile nivå under grenseverdien. Rutinar og eventuelle tiltak skal skildrast i internkontrollen.
- 5.4 Det skal førast logg over resultat frå overvakinga, og over mengder og tidspunkt for utfylling av massar. Loggen skal som eit minimum òg innehalde eventuelle overskridingar og korrigierende tiltak. Loggen skal vere tilgjengeleg ved eventuelle tilsyn.

6. Rapportering

- 6.1 Eventuelle sedimentprøvar utført i tilknytning til prosjektet i Kipervika, og som ikkje allereie er registrert i databasen *Vannmiljø*, skal registrerast i databasen så snart som mogleg. På nettsida til databasen finnast rettleiing og ei oversikt over kva parameter som skal registrerast.
- 6.2 Det skal sendast ein sluttrapport til Statsforvaltaren innan 6 veker etter at anleggsarbeidet er avslutta. Rapporten skal innehalde:
- Ei kort skildring av tiltaket og utført arbeid

- Skildring av tiltaka som vart gjort for å motverke spreiding av forureiningar, partiklar og avfall. Skildring av arbeidet med utlegging av sandpute, inkludert dokumentasjon på massane.
- Resultat frå turbiditetsmålingar
- Eventuelle overskridingar og korrigerande tiltak.